

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce **A. T. P.**, zastoupeného Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Praha 1, Opletalova 25, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 3. 2015, č. j. 2 A 9/2015 - 31,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 7. 1. 2015, č. j. MV-170103-3/OAM-2014 (dále jen „napadené rozhodnutí“), zamítl žalovaný odvolání žalobce proti rozhodnutí Ředitelství služby cizinecké policie ze dne 10. 11. 2014, č. j. CPR-16544-2/ČJ-2014-930310-V243 (dále též jen „prvostupňové rozhodnutí“) a toto rozhodnutí potvrdil. Prvostupňovým rozhodnutím zamítlo Ředitelství služby cizinecké policie žádost žalobce o obnovu řízení o jeho správním vyhoštění, uloženého mu podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 9 a § 119 odst. 1 písm. c) bod 1 a 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) v řízení zakončeném rozhodnutím Ředitelstvím služby cizinecké policie ze dne 18. 2. 2013, č. j. CPR-14836/ČJ-2012-960310-V243. Prvostupňový orgán obnovu tohoto řízení nepovolil, neboť nebyl naplněn žádný z důvodů vyplývajících z ustanovení § 100 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Rozhodnutí

žalovaného napadl žalobce u Městského soudu v Praze žalobou; městský soud svým rozsudkem ze dne 27. 3. 2015, č. j. 2 A 9/2015 - 31, žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V odůvodnění svého rozsudku městský soud uvedl, že v souzené věci je zásadní otázkou, zda lze za důvod obnovy řízení o správním vyhoštění považovat usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 17. 7. 2014, č. j. 99 T 2014/1900 (dále též jen „usnesení trestního soudu"), kterým tento soud vyslovil, že trest (soudního) vyhoštění, který byl žalobci uložen rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 20. 1. 1998, č. j. 7 T 84/97 - 346, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 3. 1998, č. j. 2 To 21/1998, je promlčen. Městský soud považoval za nutné nejprve vyřešit, zda usnesení trestního soudu má charakter konstitutivní nebo deklaratorní, neboť teprve v návaznosti na to lze zodpovědět otázku, jaký dopad má konstatování, že je trest soudního vyhoštění promlčen, na (tomuto usnesení předcházející) řízení o správním vyhoštění žalobce podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 9 a § 119 odst. 1 písm. c) bod 1 a 2 zákona o pobytu cizinců. První dílčí otázku městský soud uzavřel s tím, že usnesení trestního soudu, vydané podle § 94 odst. 1 písm. d) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „trestní zákoník"), má konstitutivní charakter a jeho právní mocí se tedy zakládají práva a povinnosti účastníků řízení. S důrazem na to, že uvedené usnesení trestního soudu v době řízení o správním vyhoštění ještě neexistovalo a že promlčení uděleného trestu nemá za následek zánik povinnosti vyplývající z odsuzujícího rozsudku (jde o pouhé konstatování, že uložený trest již nelze vykonat), dospěl městský soud k závěru, že promlčení výkonu trestu nemůže představovat dříve neznámou skutečnost, která by existovala v době řízení o správním vyhoštění žalobce. Nedošlo-li navíc usnesením trestního soudu ke zrušení či změně trestních rozsudků a podstata uloženého trestu vyhoštění nebyla dotčena (tj. nedoznal-li trest vyhoštění změn a nebyl zrušen), nelze ani konstatovat, že by se provedené důkazy staly nepravdivými. Podmínky pro obnovu řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu proto naplněny nebyly. Co se týče důvodu obnovy řízení podle § 100 odst. 1 písm. b) správního řádu, městský soud upozornil, že při ústním jednání právní zástupce žalobce uznal, že v souzené věci důvod obnovy řízení tento důvod pro povolení obnovy řízení naplněn nebyl, a proto se jím soud již v podrobnostech nezabýval.

Rozsudek městského soudu napadl žalobce (dále jen „stěžovatel") kasační stížností, v níž uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.").

Stěžovatel především městskému soudu vytýká, že nedostatečně přezkoumal postup správních orgánů, které nevycházely ze spolehlivě zjištěného stavu věci, a že napadený rozsudek zatížil nezákonností, neboť jej nedostatečně a nepřesvědčivě zdůvodnil a nevypořádal se se všemi žalobními námitkami. Taktéž správní rozhodnutí jsou nesprávná a nepřezkoumatelná; pokud městský soud tyto nedostatky neodhalil a nenapravil, přenesl je do rozhodnutí soudního. Stěžovatel dále uvádí, že ve správním řízení byly porušeny principy obsažené v § 2 odst. 3 a 4 správního řádu a dále ustanovení § 50 odst. 3 téhož zákona, neboť Ředitelství služby cizinecké policie nezjistilo všechny rozhodné okolnosti případu, nepřihlédlo k jeho specifikům a nešetřilo oprávněné zájmy žalobce, ač se jedná o řízení zahájené z moci úřední, v němž má být účastníku uložena povinnost.

V konkrétní rovině pak stěžovatel uvádí, že základem pro uložení správního vyhoštění a zejména pro užití přísnějšího ustanovení zákona o pobytu cizinců bylo právě

jeho dřívější pravomocné odsouzení trestním soudem mj. k trestu vyhoštění, jehož výkon měl stěžovatel mařit. Vzhledem k tomu, že trest soudního vyhoštění byl promlčen, žádal stěžovatel obnovu řízení o správním vyhoštění, protože má za to, že se za této situace nemohl dopustit maření výkonu rozhodnutí, kterými byl tento trest uložen. Dospěl-li městský soud k závěru, že usnesení trestního soudu o promlčení trestu vyhoštění má konstitutivní povahu, a odrazil-li se od tohoto závěru při úvahách, zda toto usnesení může představovat skutečnost, která existovala v době původního řízení a může být důvodem obnovy řízení, stěžovatel upozorňuje, že správní orgány k této otázce zaujaly odmítavý postoj na podkladě názoru, že usnesení trestního soudu je svým charakterem deklaratorní. Z uvedeného důvodu stěžovatel vyjadřuje překvapení nad tím, jak vůbec mohl městský soud správní rozhodnutí aprobovat, má-li za to, že usnesení trestního soudu je povahy konstitutivní. Namítá proto, že městský soud potvrdil rozhodnutí správních orgánů na podkladě zcela jiného skutkového stavu.

V další části kasační stížnosti vyjadřuje stěžovatel nesouhlas s názorem městského soudu, že v daném případě neexistuje rozumná pochybnost o správnosti rozhodnutí o správním vyhoštění. Dle jeho názoru totiž pro povolení obnovy řízení postačuje i jen pochybnost o tom, zda předestřené okolnosti nemohou být důvodem obnovy. Byl-li v souzené věci trest vyhoštění promlčen, pak zde taková pochybnost jednoznačně existuje. Stěžovatel zdůrazňuje, že nikdy netvrdil, že usnesení trestního soudu má za následek zrušení trestu vyhoštění, je však přesvědčen, že důsledky zmíněného usnesení mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, která byla předmětem řízení o správním vyhoštění. Jestliže je stěžovateli vytýkáno, že mařil výkon soudního rozhodnutí, tedy že nerespektoval výkon trestu vyhoštění, a následně se zjistí, že uložený trest byl promlčen, pak rozhodnutí o správním vyhoštění nutně stojí na velmi chatrných základech, je založeno na důkazech, které se ukázaly nepravdivými a nevychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci, ačkoli správní orgány stíhala povinnost zjistit tyto skutečnosti i bez návrhu. Městský soud se navíc nadbytečně soustředil na to, zda byl předchozí odsuzující rozsudek zrušen, či nikoli, neboť stěžovatel na tomto tvrzení svou argumentaci nestavěl.

Závěrem kasační stížnosti poukazuje stěžovatel na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu (například na rozsudek ze dne 24. 1. 2007, č. j. 3 As 60/2006 - 46; všechny rozsudky zdejšího soudu jsou dostupné z http://www.nssoud.cz), která dává návod, jak by odůvodnění rozsudku mělo být konstruováno. Dodává, že řádné odůvodnění je podle ustálené judikatury součástí práva na spravedlivý proces [odkazuje přitom na nález Ústavního soudu ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, či ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94 (všechny nálezy jsou dostupné z http://nalus.usoud.cz), a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 - 130]. Ze všech výše uvedených důvodů navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení, případně aby zrušil též rozhodnutí žalovaného a vrátil mu věc k novému projednání.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109

odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Před samotným posouzením námitek kasační stížnosti považuje Nejvyšší správní soud za vhodné zrekapitulovat podstatný obsah správního spisu. Z něj vyplývá, že stěžovatel na území České republiky do roku 1997 legálně pobýval na základě pracovního víza. Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 20. 1. 1998, č. j. 7 T 84/97 - 346, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 3. 1998, č. j. 2 To 21/1998, byl však odsouzen za pokus trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1, 2 téhož zákona a dále pro trestný čin vydírání podle § 235 odst. 1, 2 písm. b), c), d) trestního zákona, dílem dokonaný a dílem ve stádiu pokusu, k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání pěti roků (se zařazením do věznice s ostrahou) a rovněž k trestu vyhoštění na dobu neurčitou. V období od 8. 3. 1997 do 26. 3. 1998 se stěžovatel nacházel ve vazbě a poté do 8. 2. 2002 ve výkonu trestu odnětí svobody. Dne 28. 2. 2002 byl stěžovatel vzat do vyhošťovací vazby, jelikož však nebyly zastupitelským úřadem Vietnamské socialistické republiky vyřízeny všechny náležitosti nutné k jeho vycestování, byl dne 26. 8. 2002 z vazby propuštěn. Od tohoto data nebyly o stěžovateli k dispozici žádné informace až do 3. 3. 2008, kdy jeho obhájce založil do trestního spisu plnou moc; z ní bylo možné nepřímo dovodit, že se stěžovatel stále nachází na území České republiky. Dne 19. 6. 2011 byl stěžovatel zajištěn Policií ČR v obci Mšeno poté, co se hlídce prokázal dokladem totožnosti jiné osoby. Následně byla zjištěna jeho pravá totožnost a vyšlo najevo, že mu pobytové oprávnění zaniklo ke dni 27. 5. 1999. Policie ČR proto zahájila správní řízení o jeho vyhoštění z území České republiky. Dne 6. 11. 2012 vydalo Krajské ředitelství policie Středočeského kraje rozhodnutí č. j. KRPS-87326-112/ČJ-2011-010026, kterým bylo stěžovateli uloženo správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 a § 119 odst. 1 písm. c) bodů 1 a 2 zákona o pobytu cizinců; doba, po kterou stěžovateli nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, byla stanovena na 5 let s tím, že její počátek počíná plynout od okamžiku, kdy cizinec pozbude oprávnění k pobytu na území České republiky (§ 118 odst. 1 a 3 zákona o pobytu cizinců). Doba k vycestování z území České republiky byla stanovena na do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Odvolání proti tomuto rozhodnutí Ředitelství služby cizinecké policie rozhodnutím ze dne 18. 2. 2013, č. j. CPR-14836/ČJ-2012-930310-V243 zamítlo. Následně bylo usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 17. 7. 2014, sp. zn. 99 T 2014/1900 vysloveno, že podle § 350k trestního řádu, za použití § 94 odst. 1 písm. d) trestního zákoníku je trest vyhoštění, uložený stěžovateli rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 20. 1. 1998, č. j 7 T 84/97 - 346, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 3. 1998, sp. zn. 2 To 21/1998, promlčen. Na základě tohoto usnesení požádal stěžovatel dne 7. 10. 2014 o obnovu výše uvedeného správního řízení o vyhoštění; rozhodnutí žalovaného o jejím nepovolení je nyní předmětem přezkumu ze strany správních soudů.

Stěžovatel se v kasační stížnosti dovolává nejprve důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a to jak nepřezkoumatelnosti soudního rozhodnutí, tak i existence jiné vady řízení před soudem, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé; zdejší soud přitom již konstantně judikuje, že zpravidla teprve poté, dospěje-li k závěru, že napadené rozhodnutí přezkoumatelné je, se může zabývat dalšími stížnostními

námitkami (srov. rozsudek ze dne 8. 3. 2005, č. j. 3 As 6/2004 - 105, publikovaný pod č. 617/2005 Sb. NSS). Námitka nepřezkoumatelnosti přitom spočívá dílem v obecném tvrzení, že městský soud nevypořádal všechny žalobní body, dílem ve výtce, že se nevěnoval dostatečně přezkumu postupu správních orgánů; ty podle stěžovatelových slov nevycházely ze spolehlivě zjištěného stavu věci, což městský soud neodhalil, a proto nepřezkoumatelnost a nezákonnost správních rozhodnutí přenesl i na napadený rozsudek. Co se týče tvrzeného opomenutí žalobních bodů, zde je vhodné připomenout, že soudní praxe často kolísá v tom, jak na takové deficity odůvodnění (jsou-li zjištěny) nahlížet. Nepřezkoumatelnost nicméně je jen jednou z forem procesních pochybení, která mohou vyvolat nezákonnost rozhodnutí [srov. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], a proto případné opomenutí vypořádat některé žalobní námitky pod citované ustanovení nepochybně spadá.

Nejvyšší správní soud se problematikou nepřezkoumatelnosti soudního rozhodnutí zabýval v řadě svých dřívějších rozhodnutí (například rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005 - 245, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 – 64). V těchto rozhodnutích podal, že za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost lze považovat takové rozhodnutí soudu, z jehož výroku nelze zjistit, jak vlastně soud rozhodl, tj. zda žalobu zamítl, odmítl, nebo jí vyhověl, případně, jehož výrok je vnitřně rozporný. Pod tento pojem spadají i případy, kdy nelze rozeznat, co je výrok a co odůvodnění, kdo jsou účastníci řízení a kdo byl rozhodnutím zavázán. O nepřezkoumatelnosti pro nesrozumitelnost lze hovořit také tehdy, je-li odůvodnění rozhodnutí krajského (zde městského) soudu vystavěno na rozdílných a vnitřně rozporných právních hodnoceních téhož skutkového stavu (rozsudek ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 94/2007 - 107). Co se týče nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nedostatek důvodů, pod tento termín je nutno podřadit nedostatek důvodů skutkových. Bude se typicky jednat o případy, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, anebo kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy v řízení byly provedeny.

Formuloval-li stěžovatel důvody nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku natolik nekonkrétním způsobem, že tuto námitku fakticky postavil na samou hranici projednatelnosti, mohl zdejší soud přistoupit k tvrzením, že městský soud řádně nepřezkoumal činnost žalovaného a že nereagoval na všechny žalobní body, pouze se srovnatelnou měrou obecnosti. Přestože je z logiky věci povinností kasačního soudu zohlednit případnou nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí krajského (městského) soudu i bez toho, že by na takovou vadu poukazovala kasační stížnost [viz § 109 odst. 4, věta za středníkem s. ř. s.], neznamená to, že by měl skutečnosti, které nepřezkoumatelnost rozsudku krajského (zde městského) soudu zakládají, dovozovat za stěžovatele a odhadovat, v jakém směru je stěžovateli rozsudek pravděpodobně nesrozumitelný, v čem může spatřovat nedostatek důvodů tohoto rozsudku nebo jaké konkrétní žalobní body považuje za opomenuté. Jak bylo již konstatováno například v rozsudcích zdejšího soudu ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004 – 54 a ze dne 14. 7. 2011 č. j. 1 As 67/2011 – 108, kvalita a preciznost ve formulaci stížnostních bodů a jejich odůvodnění v kasační stížnosti do značné míry předurčuje obsah rozhodnutí kasačního soudu.

Porovnáním obsahu žaloby a odůvodnění napadeného rozsudku Nejvyšší správní soud zjistil, že všechny klíčové úvahy, na nichž rozhodnutí žalovaného stojí, potažmo námitky, kterými stěžovatel proti tomuto rozhodnutí brojil, pozornosti městského soudu neušly. Z odůvodnění napadeného rozsudku je srozumitelné, jakými úvahami byl městský soud veden a do jakých závěrů jeho úvahy nakonec vyústily. K minimálním kvalitám odůvodnění soudního rozhodnutí se ostatně v minulosti Nejvyšší správní soud opakovaně vyslovil například v rozsudku ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008 – 130, v němž uvedl, že *„[p]řestože je třeba na povinnosti dostatečného odůvodnění rozhodnutí z hlediska ústavních principů důsledně trvat, nemůže být chápána zcela dogmaticky. Rozsah této povinnosti se totiž může měnit podle povahy rozhodnutí a musí být posuzován ve světle okolností každého jednotlivého případu. Zároveň tento závazek nemůže být chápán tak, že vyžaduje za všech okolností podrobnou odpověď na každý jednotlivý argument účastníka.*“ Obdobně se z rozsudku ze dne 25. 3. 2010, č. j. 5 Afs 25/2009 – 98, publikovaného pod č. 2070/2010 Sb. NSS, podává, že *„[s]oud, který se vypořádává s (...) argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá (...). Na druhou stranu podle ustálené judikatury nelze povinnost soudu řádně odůvodnit rozhodnutí chápat tak, že musí být na každý argument strany podrobně reagováno.*“ Nejvyšší správní soud se proto neztotožnil s názorem stěžovatele, že rozsudek městského soudu trpí nepřezkoumatelností v tom smyslu, jak byla pojmově ustálena výše citovanou judikaturou, a rovněž nezjistil ani žádnou jinou vadu řízení, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Uzavírá proto, že stížnostní námitka podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. důvodná není.

Pokud jde o kasační námitky podřaditelné pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., mezi účastníky je sporná toliko (ne)existence důvodů pro povolení obnovy řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu. Podle tohoto ustanovení se *„[ř]ízení před správním orgánem ukončené pravomocným rozhodnutím ve věci na žádost účastníka obnoví, jestliže vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit anebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými, a pokud tato skutečnosti* (nebo) *důkazy* (...) *mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování.*“ Z pohledu posuzované věci lze tedy konstatovat, že pro povolení obnovy řízení by musely být kumulativně splněny tři podmínky: 1) existence skutečností či důkazů v době, kdy bylo vedeno správní řízení, 2) plausibilní potenciál těchto skutečností či důkazů příznivě ovlivnit výsledek řízení pro stěžovatele, 3) tyto skutečnosti či důkazy byly neznámé a stěžovatel je proto nemohl uplatnit.

Žalovaný ve svém rozhodnutí konstatoval, že *„promlčení výkonu trestu je (...) skutečností, která existovala v době původního řízení a která byla známa, neboť vyplývá ze zákona. Účastník ji tedy bezpochyby mohl v původním řízení uplatnit, ale neučinil tak. Usnesení Krajského soudu v Praze (...) má deklaratorní charakter, bylo vydáno po ukončení řízení a nemůže proto být důkazem, který existoval v době původního řízení a který účastník, jemuž je ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit.*“ Je tedy zřejmé, že nepovažoval za splněnou podmínku třetí; podmínku první nepovažoval za splněnou z pohledu existence důkazu.

Stěžovatel v žalobě oponoval závěru žalovaného, že námitku promlčení výkonu trestu mohl v původním řízení uplatnit, avšak neučinil tak, argumentací, že usnesení trestního soudu má povahu konstitutivní, neboť jedině trestní soud může usnesením podle § 350k trestního řádu konstatovat, že se uložený trest promlčuje. O konstitutivním charakteru usnesení trestního soudu byl přesvědčen i městský soud, současně však dospěl k závěru, že neexistovalo-li v době původního řízení o správním vyhoštění usnesení trestního soudu o tom, že je výkon trestu (soudního) vyhoštění promlčen, nemohlo v něm být logicky ani uplatněno jako důkaz. I městský soud tedy (byť v části jen implicitně) uznal, že první a třetí dílčí podmínka pro povolení obnovy řízení nebyly v dané věci naplněny.

Pro úplnost Nejvyšší správní soud podotýká, že stěžovatel v kasační stížnosti netrvá na tom, že v souzené věci nastala situace, kdy by se *provedené důkazy ukázaly nepravdivými*; veškeré úvahy městského soudu nad touto otázkou jsou tedy výsledkem nesprávného pochopení žalobní argumentace. Ani zdejší soud nemá za to, že by se vydáním usnesení trestního soudu důkazy provedené v řízení o správním vyhoštění *„ukázaly nepravdivými"*, neboť toto usnesení nerušilo ani neměnilo pravomocná rozhodnutí trestních soudů. Další jeho úvahy se proto vztahují pouze k té části ustanovení § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, která obnovu řízení předpokládá v situaci, kdy po pravomocném skončení věci vyjdou najevo dříve neznámé a účastníku prospívající skutečnosti nebo důkazy, které v původním řízení bez viny účastníka vůbec uplatněny být nemohly.

Ze tří dílčích podmínek pro povolení obnovy řízení není mezi účastníky pochyb o naplnění druhé z nich, tedy podmínky, aby dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy *byly účastníkovi ku prospěchu* a mohly odůvodnit jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování (zde tedy vydání pro něj příznivějšího rozhodnutí). Jak vyplývá z rozhodnutí Policie ČR ze dne 6. 11. 2012, č. j. KRPS-87326-112/ČJ-2011-010026, ve spojení s rozhodnutím Ředitelství služby cizinecké policie ze dne 18. 2. 2013, č. j. CPR-14836/ČJ-2012-930310-V243, uložení správního vyhoštění v úhrnné pětileté výměře bylo umožněno právě tím, že stěžovatel mařil výkon soudního rozhodnutí, kterým mu byl, mimo jiné, uložen trest vyhoštění z území na dobu neurčitou.

Co se týče <u>první dílčí podmínky</u>, stěžovatel poukazuje na rozpornost závěrů žalovaného a městského soudu, pokud jde o povahu usnesení Krajského soudu v Praze, kterým bylo vysloveno, že je trest vyhoštění promlčen, tedy zda jde o rozhodnutí konstitutivní či deklaratorní povahy. Konsekventně se stěžovatel s městským soudem (a rovněž se žalovaným) neztotožňuje ani v tom, jaké dopady ve vztahu k podmínkám obnovy řízení toto usnesení má.

Podle § 350k trestního řádu platí, že o promlčení výkonu trestu rozhoduje soud usnesením. Předmětné ustanovení navazuje na hmotněprávní úpravu o promlčení výkonu trestu podle § 94 trestního zákoníku a do trestního řádu bylo doplněno novelou zákonem č. 459/2011 Sb., neboť v minulosti docházelo k nejednotnému postupu soudů; ty v některých případech vydávaly o promlčení výkonu trestu formální usnesení (ač pro to chyběl zákonný podklad), v jiných však pouze úředním záznamem konstatovaly, že promlčení nastalo ze zákona. Z praktického hlediska se však rozhodování formou usnesení jevilo být žádoucí s ohledem na důsledky, které takové rozhodnutí má (tedy nevykonání

trestu odsouzeným), a proto napříště o promlčení výkonu trestu rozhoduje trestní soud usnesením i bez návrhu, přičemž soudem se tu rozumí ten soud, který ve věci rozhodl v prvním stupni.

Trestní řád nedává výslovnou odpověď na otázku, jakou povahu usnesení vydané podle § 350k trestního řádu má. Ustanovení § 94 odst. 1 trestního zákoníku uvádí, že uložený trest nelze vykonat po uplynutí promlčecí doby, jejíž délka je stanovena v závislosti na délce odsouzení k trestu odnětí svobody [písmena a) až c)] a dále jednotně pro odsouzení k jinému trestu než k trestu odnětí svobody [písmeno d)]. Ačkoli je ustanovení § 94 trestního zákoníku nadepsáno jako *„Promlčení výkonu trestu"*, uplynutím promlčecích dob stanovených v § 94 odst. 1 písm. a) až d) trestního zákoníku nedochází jen k jakémusi „oslabení" práva státu vykonat na pravomocně odsouzeném pachateli trestného činu uložený trest, ale k zániku tohoto práva [srov. § 94 odst. 1 trestního zákoníku: *„Uložený trest nelze vykonat (...)"*; pro řešenou otázku byla zcela identická i právní úprava promlčení, uvedená v § 68 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, účinného do 31. 12. 2009]. Je tak očividné, že uvedený institut je i přes svůj název *de facto* prekluzí práva státu přimět odsouzeného k výkonu uloženého trestu. Pro souzenou věc je pak podstatné, že tento následek nastává uplynutím doby (k počítání času viz § 139 trestního zákoníku).
Stanoví-li tedy § 94 odst. 1 písm. d) trestního zákoníku (o které se opírá předmětné usnesení Krajského soudu v Praze), že po uplynutí pěti let nelze vykonat uložený trest (jiný trest než trest odnětí svobody), nemožnost výkonu tohoto trestu (zde vyhoštění) nastává ze zákona již uplynutím času, jakožto objektivní právní skutečnosti, nezávislé na lidské vůli. Smyslem usnesení podle § 350k trestního řádu je tedy pouze deklarovat (osvědčit), že k takovému právnímu následku došlo, případně k jakému datu. Toto usnesení proto v žádném případě nelze chápat tak, že se jím právo státu uplatnit vůči pravomocně odsouzenému pachateli nástroje trestní prevence a represe „ruší". Nejvyšší správní soud se tedy neztotožňuje s názorem městského soudu, který v napadeném rozsudku nahlížel na usnesení trestního soudu jako na rozhodnutí s konstitutivními účinky, kterým se zakládají, mění nebo ruší právní poměry mezi účastníky, a dospívá k závěru, že účinky usnesení trestního soudu podle § 350k trestního řádu jsou toliko deklaratorní a osvědčují existenci právní skutečnosti.

Předmětné usnesení trestního soudu je nepochybně důkazem, kvalifikovaně osvědčujícím, že došlo k promlčení výkonu trestu v konkrétní věci. Z pohledu první podmínky pro povolení obnovy řízení jde pak vskutku o důkaz, který v době správního řízení (o vyhoštění) neexistoval a pro naplnění této podmínky proto nemůže sloužit. Nelze ovšem přehlédnout, že zákon onu první podmínku formuluje šířeji, neboť stanoví, že *„vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy (...)."* Nelze tedy odkaz účastníka řízení (stěžovatele) na existenci tohoto usnesení odmítnout pouze se shora uvedenou argumentací, neboť, jak již bylo vyloženo, toto usnesení deklaruje již dříve nastalou existenci právní skutečnosti, kterou je uplynutí doby (s právně relevantními důsledky).

Je proto třeba rozlišovat mezi samotným okamžikem promlčení výkonu trestu, jakožto právní skutečností na straně jedné, a aktem, kterým příslušný trestní soud tuto právní skutečnost osvědčuje a který může v jiném řízení sloužit jako důkazní prostředek, na straně druhé. Slovní a větné obraty, použité v napadeném rozsudku a v rozhodnutí žalovaného, nejsou v tomto ohledu zcela srozumitelné a vzbuzují pochybnost, zda si byli

městský soud a žalovaný uvedeného rozdílu vědomi. Žalovaný sice nejprve uznává, že *„promlčení výkonu trestu je skutečností, která existovala v době původního řízení“*, kterou *„účastník mohl v původním řízení uplatnit“*, avšak následně svou pozornost upíná k usnesení trestního soudu, k němuž mj. uvádí, že *„má deklaratorní charakter“* a *„nemůže být důkazem, který existoval v době původního řízení“*. Světlo do problematiky nevnáší ani městský soud, který sice výslovně nezpochybňuje, že k promlčení výkonu trestu dochází v důsledku uplynutí času, výslovně však uvádí, že usnesení trestního soudu *„neexistovalo v době původního řízení, a proto v řízení o správním vyhoštění žalobce nebylo možno tento důkaz uplatnit“*, neboť toto usnesení má *„konstitutivní charakter“*, a tedy nemůže představovat *„dříve známou skutečnost nebo důkaz, které existovaly v době původního řízení“*.

V souzené věci tedy není klíčové datum vydání usnesení trestního soudu [které městský soud i žalovaný podle všeho podřazují pod pojem *„důkaz“*, užitý v § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu]; rozhodující je určení okamžiku, k němuž byl výkon trestu vyhoštění promlčen v důsledku plynutí času, jakožto právní skutečnosti (nezávislé na lidské vůli, tedy právní události). Bez jeho znalosti nelze určit, zda k promlčení výkonu trestu došlo ještě před zahájením řízení o správním vyhoštění, v jeho průběhu či teprve po jeho skončení. Jde přitom o otázku, která má pro věc zásadní význam, neboť Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem stěžovatele, že za situace, kdy je výkon uloženého trestu promlčen, nelze jeho nerespektování, respektive nevykonání považovat za jeho maření; právě maření soudního rozhodnutí, ukládajícího trest vyhoštění, bylo v dané věci důvodem pro uložení delšího trestu správního vyhoštění, ve smyslu ustanovení § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona o pobytu cizinců.

Z usnesení trestního soudu je bez pochybností zřejmé pouze to, že ke dni vydání tohoto usnesení (tj. k 17. 7. 2014) byl trest vyhoštění, uložený na základě rozhodnutí trestních soudů\citovaných v jeho výroku, již promlčen. Z jeho odůvodnění však nelze vyčíst, ke kterému konkrétnímu datu se tak stalo. Rovněž z obsahu předloženého správního spisu si lze o okamžiku promlčení trestu (soudního) vyhoštění, učinit pouze hrubý obraz.
Podává-li se z usnesení trestního soudu, že stěžovatel vykonal trest odnětí svobody dne 8. 2. 2002, je zřejmé, že pětiletá promlčecí doba pro výkon současně uloženého trestu vyhoštění začala plynout teprve od tohoto data (viz § 68 odst. 2 trestního zákona a § 94 odst. 2 trestního zákoníku). Následně byl stěžovatel (do 26. 8. 2002) vzat do vyhošťovací vazby, což lze považovat za opatření směřující k výkonu uloženého trestu vyhoštění, s účinky přerušení běhu promlčecí lhůty [§ 68 odst. 3 písm. a), odst. 4 trestního zákona, § 94 odst. 4 písm. a), odst. 5 trestního zákoníku]. Přestože nelze vyloučit ani případné další přerušení promlčecí lhůty, z předloženého spisu nic takového nevyplývá; na základě stávajících podkladů by tak promlčecí doba vypršela již 26. 8. 2007, tedy zhruba čtyři roky předtím, než byl stěžovatel zajištěn Policií ČR a kdy s ním bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění. Pokud by se uvedené předpoklady ukázaly pravdivými, mohlo by to znamenat naplnění i první dílčí podmínky uvedené v ustanovení § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, tj. existenci (právní) skutečnosti, která v době řízení existovala a která mohla přivodit vydání pro stěžovatele příznivějšího rozhodnutí (podmínka druhá).

Je skutečností, že žalovaný nevyvinul žádnou aktivitu ke zjištění časového okamžiku, v němž byl výkon trestu vyhoštění promlčen. Tento postup ovšem vycházel z jeho přesvědčení, že není splněna třetí (kumulativní) podmínka pro povolení obnovy

řízení, neboť byl-li výkon soudem uloženého trestu vyhoštění v době rozhodování o správním vyhoštění skutečně promlčen, mělo to být stěžovateli známo a stěžovatel tak tuto námitku mohl v řízení o správním vyhoštění uplatnit, což ovšem neučinil. Tento názor zastává i Nejvyšší správní soud.

Zdejší soud již v minulosti opakovaně konstatoval, že *„[i] proto, že obnova řízení je mimořádným opravným prostředkem, jehož důsledkem je zásah do pravomocného správního rozhodnutí, tedy zásah do právních poměrů, které již byly autoritativně správním rozhodnutím stanoveny, je třeba pojem ´dříve neznámé skutečnosti´ chápat v objektivním smyslu, tedy jako skutečnosti, které účastník správního řízení skutečně znát nemohl a nemohl je v původním řízení uplatnit. Za takové skutečnosti jsou považovány např. situace, kdy listina nebo jiná věc potřebná k provedení důkazu byla nedostupná, nebo případy, kdy důležitý svědek nebyl dosažitelný nebo dodatečně vypověděl o důležitých okolnostech, ačkoliv v původním řízení odepřel výpověď.“* (rozsudek ze dne 31. 1. 2011, č. j. 8 As 18/2010-113). Optikou nyní posuzované věci lze konstatovat, že možná existence právní skutečnosti, bránící aplikaci ustanovení § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona o pobytu cizinců měla být stěžovateli, při respektování zásady *vigilantibus iura*, známa a nic mu nebránilo na ní v řízení o správním vyhoštění poukázat. Zde lze jen připomenout, že jde o právní konsekvence trestního řízení, týkajícího se (mimo jiné) jeho osoby, přičemž promlčení výkonu trestu nastává *eo ipso* uplynutím doby stanovené v zákoně. Není přitom rozhodující, že je to pouze trestní soud, který je oprávněn promlčení výkonu trestu autoritativně deklarovat; pokud by se stěžovatel ve správním řízení této skutečnosti dovolával, mohl správní orgán vydání takového usnesení u trestního soudu iniciovat a rozhodnout v závislosti na tom, jak by soud o této otázce uvážil.

Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že i když městský soud nesprávně posoudil právní otázku – povahu usnesení trestního soudu, v důsledku čehož pak bez dostatečných důvodů aproboval názor žalovaného o nesplnění první dílčí podmínky pro povolení obnovy řízení, tedy existence skutečností či důkazů v době rozhodování ve správním řízení (jež by mohly vést k vydání příznivějšího rozhodnutí pro stěžovatele), jeho zamítavý rozsudek z hlediska zákona obstojí, neboť nebyla splněna třetí podmínka předpokládaná v ustanovení § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu (skutečnosti či důkazy nebyly účastníku známy a nemohl je proto v předcházejícím správním řízení uplatnit). Z tohoto důvodu proto zdejšímu soudu nezbylo, než kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

O nákladech tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nevzniklo. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka – žalovaného, tomu náhrada nákladů řízení nebyla přiznána, neboť nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením vznikly náklady, přesahující jeho běžné administrativní výdaje.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. července 2016

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu